

Korpihohtosammal

Platt spretmossa
Herzogiella turfacea

Uhanalaisuusluokka (IUCN): vaarantunut (VU)

EU:n lajikoodi: 1984

Uhanalainen ja erityisesti suojeltava (LSA 521/2021)

Luontodirektiivin laji (liite II)

Rauhoitettu (LSA 521/2021)

BOR suojelutaso epäsuotuisa riittämätön, vakaa

Luonnehdinta

Korpihohtosammal on kiiltävä, pienehkö ja epäsäännöllisesti haaroittunut lehtisammal, joka muodostaa vaalean- tai tummanvihreitä pienialaisia ohuita kasvustolaikkuja turpeisella maalla tai lahoppuulla. Se tuottaa melko runsaasti pitkäperäisiä (1–2 cm) itiöpesäkkeitä, jotka ovat sivulle kallistuneita. Versot ovat jokseenkin litteitä, ja sivuille sojottavissa hammaslaitaisissa lehdistä on pitkäkö kapea kärki. Lähilajeistaan korpihohtosammalen erottavat mm. lehden hammaslaitaisuus ja verson litteys.

Elinympäristö ja levinneisyys

Korpihohtosammal kasvaa luhtaisissa puronvarsikorvissa ja järvenrantojen lehtomaisissa tai korpimaisissa tervalepikoissa lahoppuulla, kannoilla ja kostealla humuksisella tai turpeisella maalla. Lajia voi esiintyä myös metsäluhdissa ja kosteissa lehdoissa. Joskus lajin tapaa kallioiden tyvionkaloista tai metsäisistä louhikoista. Korpihohtosammal suosii suojaisia, varjoisia elinympäristöjä. Sammalen levinneisyys painottuu maan etelä- ja keskiosiin, ja pohjoisimmat havainnot ovat Metsä-Lapista.

Nykytila ja uhkatekijät

Korpihohtosammal on taantunut lahopuiden vähenemisen, metsien hakkuiden ja purojen perkausten sekä ojitusten vuoksi. Lajin elinympäristöt ovat taantuneet myös kaupunki- ja rantarakentamisen takia. Laji ei kestä suoraa paahdetta ja vaatii kasvupaikaltaan kosteutta ja varjoisuutta. Korpihohtosammalta on havaittu lähes parilta sadalta kasvupaikalta Suomesta. Nykyisiä tunnettuja esiintymiä on noin 100. Tunnetuista esiintymistä 38 % on suojeltu.

Hoitosuositukset

Metsänkäsittelyn yhteydessä korpihohtosammalen kasvupaikkojen ympäristö on hyvä säilyttää jatkuvasti peitteisenä ja välttää ojituksia, jotta kostea ja varjainen pienilmasto ei muutu. Osa lajille sopivista elinympäristöistä on metsälain mukaisia erityisen tärkeitä lehtolaikkuja ja pienvesien lähimetsiä, joita on hoidettava siten, etteivät niiden ominaispiirteet muutu. Jotkut esiintymäpaikoista saattavat olla luonnon-suojelulain tervaleppäkorpia. Osa kohteista on METSO-ohjelmaan sopivia elinympäristöjä (puustoiset suot ja soiden metsäiset reunat, pienvesien lähimetsät, metsäluhdat ja tulvametsät). Pienvesien lähimetsissä voidaan luonnonhoitoina tuottaa lahoppuuta tai kunnostaa vesitaloutta.

Lähteet

- Parnela, A. 2009. *Herzogiella turfacea* – vaarantunut. Julk.: Laaka-Lindberg, S., Anttila, S. & Syrjänen, K. (toim.). Suomen uhanalaiset sammalet. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Ympäristöopas. S. 124–125
- Ulvinen, T., Syrjänen, K. & Anttila, S. (toim.). 2002. Suomen sammalet – levinneisyys, ekologia, uhanalaisuus. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristö 560. 354 s.

Kuva: Kimmo Syrjänen